

På tilliten løs

AKTUELT I FORENINGEN

JULIE KALVELAND

E-post: julie.kalveland@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Stort engasjement og sterk bekymring for et økende press på den offentlige helsetjenesten preget årets helsepolitiske debatt.

ALLEREDE TODELT: Mange pasienter benytter seg i dag av private tilbud fordi det offentlige ikke tilbyr nye, effektive legemidler, påpekte Arne Berg, styremedlem i Norsk onkologisk forening, overfor landsstyret. Foto: Thomas Barstad Eckhoff/Legeforeningen

«Er vi på full fart mot et todelt helsevesen?» Det var det store spørsmålet i landsstyrets debatt om helsepolitikk som skapte temperatur i salen og endte med en resolusjon om prioritering. President Marit Hermansen innledet med å vise til Norges nylige topplassering i FN-rangeringen av verdens lykkeligste land.

– God psykisk og fysisk helse var to av vinnerfaktorene. Dette er et gledelig resultat og viser at vi lever i et land preget av trygghet, høy tillit og små forskjeller, sa Hermansen.

Men, det er mørke skyer i horisonten. Nye meningsmålinger viser at 42 prosent sier seg helt enig eller delvis enig at vi i 2030 vil betale mer selv for helsetjenester, og 61 prosent av befolkningen mener at vi allerede har et todelt helsevesen.

– Utviklingen er alarmerende og krever tverrpolitisk oppmerksomhet i årets valgkamp, sa Hermansen.

Bruker ikke mye på helse

I vår publiserte Menon Economics en rapport om tildelinger til helse over statsbudsjettet, bestilt av Legeforeningen og Norsk Sykepleierforbund. Rapporten viser at helseutgiftene ikke «vokser inn i himmelen», slik enkelte har hevdet.

– De siste ti årene har vi ikke brukt spesielt mye på helse, sett i forhold til andre sektorer. Vi ligger ikke spesielt høyt i forhold til andre land heller, sa Erland Skogli, partner i Menon Economics, da han presenterte funnene for landsstyret.

Norge bruker mindre på helse enn Sverige og Danmark, og noe mer enn Finland, i andel av bruttonasjonalprodukt.

– Vi ser at investeringsgraden innen helse har gått ned. Det er ikke en lignende utvikling innen andre sektorer, forklarte Skogli.

– Vår anbefaling er derfor at Norge investerer mer i helse.

– Må diskuteres offentlig

Et område hvor det offentlige helsevesenet er særlig utsatt for press, er innen tilgangen på nye, kostbare legemidler.

– Vi ser daglig at vi har et todelt helsevesen, sa Arne Berg, styremedlem i Norsk onkologisk forening (NOF).

Berg pekte på at kreftpasienter i dag får tilgang til nye legemidler gjennom helseforsikring fordi behandlingen ikke er godkjent av det offentlige eller at myndighetene er i forhandling om pris. Seks måneders behandlingstid kan virke kort, men er samtidig for lenge for alvorlig syke pasienter.

– Det kan hende vi må akseptere at vi ikke kan finansiere alt som har effekt, men da må de politiske myndighetene stå til rett for hva de prioriterer. Det må diskuteres offentlig. Om vi aksepterer underbehandling av sykdom, hva skal vi tilby de som faller utenfor?

Momsfritak? Den diskusjonen er ingen politikere aktive i, sa Berg.

– Ikke tjent med svakt helsevesen

Under debatten ble det spilt av både videohilsen fra helseminister Bent Høie og en film hvor sentrale helsepolitikere trekker frem sine hjertesaker innen spesialisthelsetjenesten. Det ble stor pågang på talerstolen da det ble åpnet for innlegg fra salen. Enigheten var stor om at politikerne i større grad må stilles til ansvar.

– Ingen er tjent med et svakt offentlig helsevesen, sa Torstein Schrøder-Aasen i Yngre legers forening (Ylf).

Presidenten takket for gode innlegg og engasjement og avsluttet med en oppfordring til de tillitsvalgte:

– Jeg blir ofte overrasket over hvor lite politikerne vet om helsetjenesten. Vi har sett en sterk skriveglede i foreningen dette året. Ta ordet, delta i debatten! Det er et ansvar vi har som leger.

Må prioritere for å bevare tilliten

I lys av debatten vedtok landsstyret en resolusjon om prioritering av helse og mot en todelt helsetjeneste. «For å bevare befolkningens tillit til den offentlige helsetjenesten må helse få en større andel av samfunnets ressurser», står det å lese i resolusjonsteksten. «Stortinget må gi rammevilkår som forhindrer en todelt helsetjeneste. Kvaliteten på helsetjenesten må ikke være avhengig av privat økonomi eller forsikringsordninger.»

Publisert: 26. juni 2017. Tidsskr Nor Legeforen. DOI:
© Tidsskrift for Den norske legeforening 2020. Lastet ned fra tidsskriftet.no